

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2025 року,
протокол №1.

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

29 серпня 2025 року
м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ФРАЗЕОЛОГІЯ»

**для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки**

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИКИ:

Завідувачка кафедри мовознавства, д.пед.н.,
професорка
26 серпня 2025 року

_____ Ольга НАГОРНА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства
26 серпня 2025 року, протокол №1.

Завідувачка кафедри, докторка педагогічних
наук, професорка

_____ Ольга НАГОРНА

26 серпня 2025 року

Деканеса факультету управління та
економіки, кандидатка економічних наук,
доцентка

26 серпня 2025 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
27 серпня 2025 року, протокол №1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

27 серпня 2025 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 5
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 6
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 6
4.2. Аудиторні заняття	– 7
4.3. Самостійна робота студентів	– 7
5. Методи навчання та контролю	– 7
6. Схема нарахування балів	– 8
7. Рекомендовані джерела	– 9
7.1. Основні джерела	– 9
7.2. Допоміжні джерела	– 9
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 9

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 03 Гуманітарні науки
2. Код і назва спеціальності	– 035 Філологія
3. Назва спеціалізації	– 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
4. Назва дисципліни	– Фразеологія
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ВК 3.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– другий
10. Семестр:	–
денна форма навчання:	четвертий
заочна форма навчання:	–
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 90 (3)
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 36
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– 40
% від обсягу аудиторних годин	– 6
лабораторні заняття (годин)	– 14
% від обсягу аудиторних годин	– –
семінарські заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин	– 30
самостійна робота (годин)	86
% від загального обсягу тижневих годин	– 54
аудиторних занять	– 60
самостійної роботи	–
3) заочна форма навчання:	–

загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	
аудиторні заняття (годин)	—
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	— —
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	— —
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	—
% від загального обсягу тижневих годин:	—
аудиторних занять	—
самостійної роботи	—
12. Форма семестрового контролю	
денна форма навчання:	залік
заочна форма навчання:	-
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	— Практичний курс основної іноземної мови, Практична граматики основної іноземної мови Основи теорії мовної комунікації
2) супутні дисципліни	— Практичний курс основної іноземної мови Лексикологія
3) наступні дисципліни	— Теоретична граматики Теорія та практика перекладу Стилістика основної іноземної мови
14. Мова вивчення дисципліни	— англійська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Фразеологія» забезпечує програмні компетентності та програмні результати навчання, які здобуваються під час її вивчення, передбачені освітньо-професійною програмою «Бакалавр філології»:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері філології (лінгвістики, літературознавства, перекладознавства, дискурсології), що виникають у процесі професійної діяльності або навчання, зокрема у контексті медичного перекладу. Це передбачає застосування теорій та методів філологічної науки для аналізу, інтерпретації та перекладу медичної лексики, яка характеризується багатозначністю, контекстуальною варіативністю та чіткістю.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що

вивчаються.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань у різних сферах професійної діяльності.

ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПР 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПР 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Subject and Scope of Phraseology / Предмет і завдання фразеології

Definition of phraseology as a branch of linguistics

The concept of a phraseological unit. Main features: double-link structure, stability, and idiomaticity

Phraseology and its relationship with other linguistic disciplines: Lexicology, Syntax, and Stylistics

Free word-groups vs. Phraseological units: criteria for distinction

The problem of terminology: “phraseological unit”, “idiom”, “fixed expression”, “set-phrase”

Methods of phraseological research

Theoretical and practical significance of phraseology

Тема 2. Classification of Phraseological Units / Типи фразеологізмів

Semantic classification of phraseological units (by V.V. Vinogradov)

Structural (syntactic) classification of phraseological units

Classification based on the degree of stability (by A.V. Kunin)

Functional (stylistic) classification

Classification by the origin of the image

Тема 3. Etymology of Phraseological Units / Етимологія фразеологізмів

Native English phraseology: origins and development

Borrowed phraseological units: sources and types

Interlingual borrowings vs. Translation loans (Calques)

Biblical phraseology and its impact on the English language

Mythological and classical origins (Greek and Roman mythology)

Literary sources of English phraseology

Historical and professional origins

Etymological doublets and internationalisms

Тема 4. Formation of Phraseological Units / Шляхи утворення фразеологізмів

Primary ways of formation: morphological and syntactic ways

Semantic ways of formation (The role of metaphors and metonymy)

Phraseological calquing and translation loans
 Formation through the shortening of set expressions
 Formation based on phraseological analogies
 The role of reduplication and alliteration
 Authors' individual coinages (neologisms in phraseology)

**Тема 5. Ethnocultural Specificity of English Phraseological Units /
 Етнокультурна специфіка англійських фразеологізмів**

The concept of “Cultural Code” in phraseology
 Linguistic Picture of the World and Phraseology
 National and cultural components of the idiom’s meaning
 Reflection of national character and values in English idioms
 Culturally marked realia in phraseological units
 Idioms as reflections of British history and customs
 Stereotypes and prejudices in phraseology
 Comparative analysis of English and Ukrainian phraseological systems

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Предмет і завдання фразеології	16	2	4	–	–	10
2.	Типи фразеологізмів	16	2	4	–	–	10
3.	Етимологія фразеологізмів	20	2	4	–	–	14
4.	Шляхи утворення фразеологізмів	20	–	10	–	–	10
5.	Етнокультурна специфіка англійських фразеологізмів	18	–	8	–	–	10
	Всього годин:	90	6	30	–	–	54

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час практичних та семінарських занять застосовуються:

Під час практичних занять застосовуються:

- 1) словесний метод;
- 2) практичний метод;
- 3) інтерактивний метод;
- 4) презентація;
- 5) експрес-опитування;
- 6) пояснювально-ілюстративний метод;
- 7) написання словникових диктантів;
- 8) читання тематичних текстів та виконання завдань до них;
- 9) вивчення на пам'ять ФО;
- 10) аудіювання.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку, за умови якщо здобувач освіти за поточний контроль накопичив менше 36 балів, або бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий, який обчислюється за формулою:

$$\sum c = \text{Бпк} * 100 / 60, \text{ де:}$$

$\sum c$ – загальна кількість балів;

Бпк – кількість балів, отриманих за поточний контроль.

Структура залікового білету включає 2 завдання.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усно-письмового заліку.

Структура залікового білету включає два питання:

1. Phraseological calquing and translation loans (усно).
2. Read the following sentences and identify the type of phraseological units (письмово).

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарухування балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

Рисунок 1. – Схема нарахування балів

6.2. Обсяг балів, здобутих студентами під час практичних занять та самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються у силабусі навчальної дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Баран Г. В. Фразеологія англійської мови: теорія і практика. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2011. 152 с.
2. Беляєва О. М. Фразеологія англійської мови: навчальний посібник. Полтава: ПДМУ, 2021. 124 с.
3. Квеселевич Д. І., Сасіна В. П. Практикум з фразеології сучасної англійської мови. Вінниця: Нова Книга, 2003. 128 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Квеселевич Д. І. Англо-український фразеологічний словник. Київ: Освіта, 2006. 448 с.
2. Коротун О. О. Фразеологія англійської мови: навчально-методичний посібник. Рівне: РДГУ, 2018. 110 с.
3. Медведєва Л. М. Англійські прислів'я та приказки. Київ: Вища школа, 2004. 238 с.
4. Нагорна О. О. Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів (на матеріалі британського варіанту англійської мови): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. м. Одеса, 2008. 21 с.
5. Moon R. Fixed Expressions and Idioms in English: A Corpus-based Approach. Oxford: Clarendon Press, 1998. 352 p.
6. Fernando C. Idioms and Idiomaticity. Oxford: Oxford University Press, 1996. 284 p.
7. Cowie A. P. Phraseology: Theory, Analysis, and Applications. Oxford: Oxford University Press, 2001. 272 p.

7.3. Інформаційні ресурси Інтернет

1. British Council LearnEnglish. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
2. EF Education First (English Idioms section). URL: <https://www.ef.com/wwen/english-resources/english-idioms/>
3. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <https://www.ldoceonline.com/>
4. The Free Dictionary (Idioms section). URL: <https://idioms.thefreedictionary.com/>
5. Webster's Dictionary and Thesaurus. URL: <https://www.merriam-webster.com/>